

# Svårt för barn i sekter att frigöra sig

Rigmor Robèrt är läkare och psykoterapeut och har särskilt studerat mekanismerna runt den kristna församlingen i Knutby. Även om hon inte kan säga något specifikt om "Thomas" berättelse känner hon till liknande fall.

Text: Anna Fredriksson | Bild: Hasse Bengtsson | [Prenumerera](#) | Artikel i SocialPolitik nr 1 2016

– Pappans oro, sorg, maktlöshet och saknad liknar vad många anhöriga till medlemmar i slutna församlingar talat med mig om genom åren. Religionssociologer brukar definiera sekter som extrema sociala miljöer, där ledningen påstår sig ha den enda vägen till frälsning, till högre medvetande, till personlig utveckling eller något liknande, säger Rigmor Robèrt.

– Sekten vill värva nya medlemmar och framställer sig som ett normalt samfund där medlemmarnas hjälpsamhet, kärlek och glädje är större än hos andra.

När omgivningen inte bekräftar den här bilden av överlägsenhet blir sektledningen förtörnad och misstänksam. Kraven ökar på medlemmarna.

– Gruppens ansikten utåt SKA vara friska, lyckliga, framstående. Motstridigheten mellan ett ibland inbjudande öppet samfund med varm gemenskap, och uppfattningen att vara förtalad och motarbetad av onda krafter leder till att gruppen sluter sig som vid förföljelsemani i misstro mot omvärlden.

**Barn är särskilt utsatta**, något som Charlotte Essén beskrivit i reportageboken *Sektbarn*.

– Barn kan få lära sig att världen snart ska gå under, att det har chans att få följa med sin förälder till paradiset men inget är säkert. Gör barnet fel eller ens tänker fel kommer ledare till "hjälp" med bestraffningar som isolering i

skamvrå, stirrande in i barnets ögon, utfrågning.

De vuxna skrämmer barnet för dem som inte tillhör samfundet och drillar barnet in i dubbelliv, berättar Rigmor Robèrt.

– De får höra att: "Du ska le och utåt kunna förneka och ljuga om oss." I gruppen ska barnet också le men bekänna allt och lyda, bära skuldkänslor, tåla psykisk misshandel.

I religionsfrihetens namn kan sekter, där barn far illa, uppfattas som "minoritetsgrupper". Boken *Sektbarn* belyser hur svårt det är att juridiskt bevisa manipulation och brott i slutna grupper. Medlemmar kan utan att blinka begå mened i domstol om deras ledare säger att så är Guds vilja.

Rigmor Robèrt menar att religionskompetens är en bristvara inom socialtjänsten, skolan och polisen.

– Personalen har svårt att skilja mellan sunda religioner och sekterism. Alla stora, beprövade religioner har stått för trygghet. De betonar samvete, hjälpsamhet och medkänsla. Våra ritualer runt livets stora övergångar som födelse, bröllop, begravningar, har religiösa inslag.

**En vanlig missuppfattning** om manipulativa grupper är att svaga människor söker sig dit.

– Ledningen vill tvärt om värva stabila och arbetsamma människor som orkar stanna kvar trots pressen, och dra in tione.

En förälder som Thomas kan vända sig till frivilliga hjälporganisationer som FRI och Hjälpkällan för råd och information. Men Rigmor Robèrt tror av erfarenhet att det kan vara övermäktigt för hans tonåriga dotter att bryta med samfundet och gå emot sin mor så länge mamman är medlem.

– Jag har sett att barn i sekter har svårt att frigöra sig före 20-årsåldern. Först då kan de träna upp sin integritet, sitt kritiska tänkande, ta in fakta utifrån och börja lita på egna erfarenheter.

Ex-medlemmar beskriver hur de i samfundet utvecklade två olika jag. Det ena längtade tillbaka till samhörigheten med familj och vänner. Ett andra "sektjag" kämpade för att leva upp till att vara stark, aldrig tvivla på ledarna och akta sig för

påverkan utifrån.

– Medlemmar uttrycker ofta efteråt skamkänslor över sina beteenden under medlemstiden. Det är viktigt att anhöriga inte förebrår.

**Läs mera:**

["Farlig okunskap om sekter hos socialtjänsten"](#), SocialPolitik  
nr 1 2016